

Pacientu testēšanas algoritms, ja ir aizdomas par enterohemorāģisko *E. coli* infekciju

Ārstniecības persona (slimnīcas ārsts, ģimenes ārsts) konstatē, ka pacientam (bērnam vai pieaugušajam) ir:

- hemolītiski urēmiskais sindroms (turpmāk - HUS);

VAI

- caureja ar asins piejaukumu;

VAI

- gastroenterīta simptomi un ir bijis kontakts ar personu, kurai apstiprināta enterohemorāģiskā *E. coli* infekcija;

VAI

- gastroenterīta simptomi un arī cita slimība un jāpieņem lēmums par antibiotiku terapiju, izslēdzot enterohemorāģisko *E. coli* infekciju, lai neprovocētu HUS attīstību.

Ģimenes ārsts nozīmē pacientam:

valsts apmaksātu fēču testu* ar PĶR (polimerāzes ķēdes reakcija) metodi enterohemorāģiskās *E. coli* infekcijas un citu zarnu patogēnu noteikšanai tuvākajā laboratorijā (manipulācijas 47435 un 47252) maksimāli ātrai diagnozes noteikšanai un atbilstošās ārstēšanas uzsākšanai.

Nosūtījuma aizpildīšanas nosacījumi ģimenes ārstiem:

Informācija par simptomiem:

- ✓ vai pacientam ir HUS,
- ✓ vai caureja ar asins piejaukumu,
- ✓ vai persona ir kontaktpersona ar slimnieku,
- ✓ vai jāpieņem lēmums AB taktikas uzsākšanu pie zarnu infekcijas
- ✓ veicamo testu - enterohemorāģiskās *E. coli* infekcijas un citu zarnu patogēnu noteikšana fēcēs ar PĶR
- ✓ Augstāk minēto informāciju norāda brīvā tekstā:
 - laboratorijas “papīra” nosūtījuma teksta laukā;
 - laboratorijas tīmekļa vietnes e- risinājumu nosūtījumos brīvā laukā;
 - E-veselības, E-nosūtījumos izvēlētos pakalpojumu laboratoriskie izmeklējumi, teksta laukā.

Manipulāciju kodi un nosaukumi¹:

47435 - Hipervirulento *Clostridium difficile* un *E. coli* kuņģa-zarnu trakta infekcijas izraisītāju (EAEC[1] (aggR), EPEC[2] (eaeA), *Escherichia coli* O157 (*E. coli* O157), ETEC[3] (lt/st), Hipervirulent *Clostridium difficile* (CD hyper), STEC[4] (stx1/2)) DNS noteikšana ar multiplex PĶR reālajā laikā.

¹ Apmaksai ambulatorajā talonā uzrāda laboratorija

47252 - Bakteriālo diareju izraisītāju (*Vibrio* spp., *Clostridium difficile* toxon B, *Salmonella* spp./EIEC, *Shigella* spp., *Campylobacter* spp., *Aeromonas* spp.) DNS noteikšana ar Multiplex PCR.

Ģimenes ārstu prakse ar sadarbības laboratoriju veic saziņu, ja nepieciešams konteiners iztriepes paņemšanai (nav fēču materiāla izmeklēšanai) vai nepieciešama parauga nogādāšana ārpus laboratorijas noteiktā izbraukuma grafika.

Stacionāra nodalas ārsts organizē pacientam valsts apmaksātu testu ar *multiplex* PQR (polimerāzes ķēdes reakcija) metodi kuņģa-zarnu trakta patogēnu noteikšanai un diferencēšanai (manipulācija 47434) savā laboratorijā vai sadarbības laboratorijā, ja stacionāra laboratorijā nav iespējams šādu testu veikt.

Manipulācijas kods un nosaukums²:

47434 - Kuņģa-zarnu trakta patogēnu detekcija un diferencēšana klīniskajos paraugos ar multiplex PQR reālajā laikā testu (ātrais tests)³

Saņemot pozitīvo laboratoriskās izmeklēšanas rezultātu:

- ārstniecības persona ziņo par infekcijas slimības gadījumu (telefoniski un rakstiski, nosūtot steidzamo paziņojumu) Slimību profilakses un kontroles centram (turpmāk - SPKC) pretepidēmijas pasākumu organizēšanai.
- Laboratorija, kas konstatējusi infekcijas slimību izraisītāja klātbūtni ar PQR testu (gan ambulatori, gan stacionārā) :
 - nosūta fēču materiālu materiālu padziļinātajai testēšanai (serotipēšanai un sekvencēšanai) uz NMRL⁴;
 - ziņo SPKC pretepidēmijas pasākumu organizēšanai.

Kontroles bakterioloģiskā izmeklēšana pacientiem nav nepieciešama.

Atgriešanās izglītības iestādē vai darbā ir iespējama, ja pacientam 48 stundas nav novēroti slimības simptomi.

Pacientam iesaka stingri ievērot personīgo higiēnu, t.sk. rūpīgi mazgāt rokas ar ziepēm pēc tualetes apmeklējuma.

² Apmaksai par stacionētu pacientu uzrāda stacionārs un norēķinās ar laboratoriju. Apmaksai par ambulatoru pacientu uzrāda laboratorija.

³ Šīs manipulācijas ietvaros veic *Gastrointestinālo patogēnu RNS/DNS Multiplex PQR (baktērijas: Campylobacter spp., Salmonella, Shigella/Enteroinvazīvā Escherichia coli (EIEC), Enteropatogēnā Escherichia coli (EPEC), Enterotoksigēnā Escherichia coli (ETEC), Šiga toksīnu/verotoksīnu producējošā Escherichia coli (STEC), Plesiomonas shigelloides, Yersinia enterocolitica; vīrusi - Adenovīruss F40/4, Astrovīruss, Norovīruss GI, GII, Rotavīruss A; parazīti: Cryptosporidium spp., Cyclospora cayetanensis, Entamoeba histolytica, Giardia lamblia.*

⁴ NMRL kontaktinformācija: 29114493 (reģistratūras tālr. numurs).

***Materiāla ņemšana, uzglabāšana un transportēšana.**

Materiāls: fēces. Fēču paraugu ņem vienreizējā sterilā konteinerā bez transporta barotnes (konteineru tips ir atkarīgs no ražotāja). Apmēram 4 – 10 g fēču ielikt sterilā konteinerā 1/3 tilpuma.

Materiāla uzglabāšana: +2° līdz +8°C

Transportēšanas temperatūra: +2° līdz +8°C

Nogādāt laboratorijā pēc iespējas ātrāk – līdz 24 h.

Materiāls: iztriepe no taisnās zarnas. Iztriepes ņemšanai var izmantot Copan Fecal Swab vai analogu. **Amies barotne neder PQR!**

Materiāla uzglabāšana: līdz 48 h istabas temperatūrā, pēc tam +2° līdz +8°C

Transportēšanas temperatūra: istabas temperatūrā

Nogādāt laboratorijā pēc iespējas ātrāk – līdz 24 h.